

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Křesťanské pojetí spravedlnosti (právně-filozofická analýza), II. část.

Spravedlnost je sdělována prostřednictvím někoho vyvoleného jako Boží právo, je sdělována od Boha k lidem prostředníky a stejně je i vykonávána. „Vyvolený“ je vždy „Spravedlivý“ v biblickém slova smyslu, ať je to již starozákonní soudce, který je často totožný s králem, nebo ať je to novozákonní apoštol, jako následník Kristův – potažmo i papež, coby „náměstek Kristův na zemi“ nebo suverénní panovník jako ochránce lidí, ale i práv, spravedlnosti a zákonů.

Bůh nepůsobí ve světě lidí přímo – poselství sděluje prostřednictvím andělů, vize budoucích věcí zvěstuje viděním proroků, spravedlnost vykonává skrze soudce ustanovené na zemi, jimiž jsou zvláště panovníci „z Boží milosti“. Spravedlnost je sdělována prostřednictvím někoho vyvoleného jako Boží právo, je sdělována od Boha k lidem prostředníky a stejně je i vykonávána. „Vyvolený“ je vždy „Spravedlivý“ v biblickém slova smyslu, ať je to již starozákonní soudce, který je často totožný s králem, nebo ať je to novozákonní apoštol, jako následník Kristův – potažmo i papež, coby „náměstek Kristův na zemi“ nebo suverénní panovník jako ochránce lidí, ale i práv, spravedlnosti a zákonů.

Tak se především hovoří o andělech, kteří jsou zvěstovateli neodkladných věcí. Andělé sestupují k Marii, aby jí oznámili, že počne Syna Božího, andělé vyzvou pastýře, aby se jako zástupci lidu přišli poklonit Ježíšovi, vyzvou též Josefa, aby prchl se svojí rodinou a tedy i Ježíšem před Herodem, tedy před smrtelným nebezpečím hrožící Synu Božímu – Synu Člověka. Zjevují se prorokům a diktují jim vůli Boží tak, aby ji proroci sdělovali na zemi mezi lidmi. A je zde poté jedna kategorie andělů, která je značně nepochopena, avšak souvisí mimo jiné i s církevní hierarchií. Nad úřadem biskupa je nadřízen úřad arcibiskupa. Podobně nad andělem, který je „pěšákem“, je nadřízen archanděl.

Archandělé jsou vůdci andělů a nalézt jejich skutečný počet není snadné. Jejich existence totiž byla rozvedena až v literatuře „doplňkové“ ke křesťanství samému a byla víceméně převzata z pojetí judaistického. Židé si zvláště v kabalistické tradici připomínají vůdce andělských sborů, které mají v mnohem větší vážnosti než anděly samotné.

Pro jména archandělů je obtížné hledat přesné biblické určení, ale mimo jiné i z modliteb známe tři archanděly – Michaela, Rafaela a Gabriela. Ano, z toho, co jsme uvedli a i z biblických textů je patrné, že „je to málo“, jelikož typickým starozákonním číslem je čtyřka. Jsou čtyři světové strany, ale s ohledem na křesťanství je pro nás směrodatné zvláště Zjevení Janovo nazývané též Apokalypsa^[i]. Zde hned po Bohu jsou v hierarchii čtyři bytosti, snad paralela k archandělům, kteří se projevují ve své výkonné moci. Zvláště podstatný je boj dobra a zla, který zde ztělesnil archanděl Michael^[ii].

To je typická ukázka Božího působení – ačkoliv Bůh sleduje situaci, sám do ní nezasahuje, jen vysílá své posly, aby za něj konali. Tak archanděl Michael zkrotí draka alias ďábla. Ovšem nahlédneme-li do textů ne přímo biblických či přímo do Koránu, je nám jasné, kdo je čtvrtým archandělem: Satan!^[iii] Archandělé, tedy vůdci vojsk andělů jsou přece jen čtyři: Michael, Rafael, Gabriel a Satan alias v islámské tradici „Iblís“. Hluboce filozoficko-právní výklad těchto zjevení

spravedlnosti není patrný na první pohled, pokusíme se jej však přiblížit, co možná nejvíce.

Biblické hledání jádra archandělů je obtížné, avšak nikoliv nemožné. Za zcela transparentní text nám zde poslouží dnes užívaná modlitba „Za řidiče a všechny, kdo jsou na cestách“, jelikož právě ta se drží biblické tradice zcela přesně: „Svatý archanděli Rafaeli, ochránce všech pocestných, doprovázej nás se svými andělskými sbory a zachraň nás ze všech nástrah temnot. Ochraňuj na každé naší cestě nás i všechny, s nimiž se setkáváme. Svatý archanděli Michaeli, chraň nás před mocnostmi temnot a na naše prosby a na přímlyvy našich andělů strážných svrhní je do propast pekla, aby neuškodily nám ani tm, kdo jsou na cestě s námi. Svatý archanděli Gabrieli, se všemi svými anděly i našimi anděly strážnými vzdej nebeské pozdravení trojnásobně milostiplnému, neposkvrněnému srdci Královny andělů a vypros nám bezpečnou a šťastnou cestu“.[iv]

Tato modlitba je pro pochopení projevení Boží spravedlnosti v našem i transcendentním světě zásadní. Neodchyluje se od biblického pojetí, kde je Michael jako bojovník a jeho atributem je meč, kde je Gabriel jako přímlyvce (zvláště za izraelský národ) a Rafael je dalším projevem Božím. Tento spravedlivý Boží projev lze demonstrovat zvláště na Michaelovi, který je předobrazem svatého Jiří – taktéž bojovníka s drakem. Zjevení Janovo uvádí, že „Michael a jeho anděl se utkali s drakem. Drak i jeho andělé bojovali, ale nezmohli a nebylo pro ně místa v nebi. A veliký had, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním i jeho andělé“[v]. Drak je tedy Satan (i se svými vojsky padlých andělů), je to čtvrtý archanděl, který odmítl poklonit se při stvoření člověku a chystá mu na jeho cestě k věčné blaženosti skrze spravedlnost nástrahy.

K roli Satana jako neoddělitelné součásti spravedlnosti se ještě vrátíme, nyní objasníme tři zbývající archanděly. Je zjevné, že Michael je projevem Boží spravedlnosti „ozbrojené“ a současně jak protektivní, tak trestající, je tedy „silovou spravedlností“ – připomeňme jeho atribut meč! Gabriel je přímlyvce, je spravedlností žádající, je „spravedlností prosebnou“. Rafael je mezistupněm mezi Michaelem a Gabrielem, sice žádá, ale současně se brání a zachraňuje. Jeho působení nastává v okamžiku problému – je neaktivnější z archandělů, je spravedlností bezprostředně zasahující a nastolující opětný řád. Pakliže to shrneme, Michael je preventivní spravedlnost, Rafael obnovující řád a Gabriel zachovávající řád.[vi] Ničitelem je zde pak Satan, čtvrtý vůdce andělů – ovšem „padlých andělů“, který dle výše uvedeného výkladu však jedná jen v rámci jemu vymezeným Bohem a těžko by jej mohl překročit.

[i] Viz Zjevení Janovo, Bible - ekumenický překlad, 7. vyd., Praha, 1996, str. 232 a násl.

[ii] Viz Zjevení Janovo, Bible - ekumenický překlad, 7. vyd., Praha, 1996, str. 240.

[iii] Svatý Korán, 1. vyd., Praha, 2000, str. 20 a násl.

[iv] Modlitební kniha, 1. vyd., Kostelní Vydří, 2001, str. 20.

[v] Viz Zjevení Janovo, Bible - ekumenický překlad, 7. vyd., Praha, 1996, str. 240; text pokračuje odhalením satana jako žalobce: „Nyní přišlo spasení, moc a království našeho Boha, i vláda jeho Mesiáše, neboť byl svržen žalobce našich bratří, který je před

Bohem osočoval dnem i nocí...”

[vi] Což může připomínat prebuddhistickou tradici o trojjednosti boha (tzv. „bráhmánské období“, z něhož se vyvinul hinduismus), který je Stvořitelem, Zachovatelem a Ničitelem. Stvořitele reprezentuje bůh Bráhma, Višnu je udržující síla a Ničitelem je Šiva, který se však dá obměkčit a přelstít. Viz Hrych, E.: Velká kniha bohů a bájných hrdinů, 1. vyd., Praha, 2000, str. 446 a násl. nebo Littelton, C.S.: Moudrost východu, 1. vyd., Praha 1998.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prováděcí nařízení Komise \(EU\) č. 305-306/2012 ze dne 10. dubna 2012](#)
- [Právní symbolika v podání T. Hobbese](#)
- [Nezávislé regulační orgány \(stručný nástin problematiky\)](#)
- [Nebudme hloupí aneb o heraldickém právu u nás X. část – možné erbovní spory v ČR dnes](#)
- [Nebudme hloupí aneb o heraldickém právu u nás IX. část – „Smluvní příbuzenství“ a továrny na erby](#)
- [Etika především](#)
- [Právo, pohádky a kultura sebelásky](#)
- [Nebudme hloupí aneb o heraldickém právu u nás - VIII. část – Erbovní spory](#)
- [Nebudme hloupí aneb o heraldickém právu u nás VII. část – Málo známé dokumenty, deklarace české šlechty 1938-1939](#)
- [Nebudme hloupí aneb o heraldickém právu u nás VI. část – Zadarmo to nebude, právo na místo](#)
- [Nebudme hloupí aneb o heraldickém právu u nás V. část – Nebijte dámu aneb heraldická etiketa](#)